

DAGSINS MEINING

Sunnur búskapur?

Ein afturvendandi pástandur í valstriði Tjóðveldisflokksurin er, at Føroyar hava ein sunnan búskap, og at hetta kunnu føroyingar takka Karsten Hansen fyri. Búskapur snýr seg um annað og meira enn landsins figgjarlóg. Búskapurin fevnir um vinnulív sum heild, herundir fiskivinnu á sjógvi og landi, almennar fyrtøkur, landsfyrir-tøkur, figgjarstovrnarnar og almennu figgjarviðurskiftini eitt nú landsins figgjarlóg. Spuringurin, sum mong seta sær í hesum døgum, er hesin: er øll henda skipan frísk og sunn? Hvussu sunn er alivinnan á sjógvi? Hvussu sunn er alivinnan á landi og í hesum sambandi: hvussu sunnar eru tær vinnur, sum eru tengdar at alivinnuni á sjógvi og á landi? Hvussu sunn er rækjuvinnan á sjógvi? Hvussu sunn er flakavinnan? Hvussu sunnur er føroyski figgjarheimurin? Hvussu sunnur er skipasmiðjuindnaðurin? Hvussu er stóðan í KT-vinnuni?

Soleiðis kundu vit og mong við okkum hildið áfram við at spurt. Tað skuldi ikki verið neyðugt her at gjort eina roynd at finna tey røttu svarini, tí tey, sum pástanda, at øll henda skipan er sunn, kenna svarið betur enn vit. Tey hava jú meira enn nakar annar havt fingurin á pulsinum. Men tey pástanda treystliga og uttan at blunka, at øll skipanin er sunn. Ja., vit skulu enn tá vera errin og stolt av støðuni!

Hvussu stendur so í roynd og veru til við øllum búskapinum? Jú, alivinnan er fokin og við henni fara aðrar vinnugreindir, sum eru tengdar at henni. Rækjuvinnan stendur á gravarbakka, og flakavinnan á landi er komin á fallandi føti í og við, at flestu virki framleiða við halli. Hvussu figgjarheimurin hevur tað, vit vita ikki, men alt bendir á, at avlopið 2003 verður ikki í nánd av tí, vit hava særð áður. Kanska einki. Uppsagnir og skerjingar í virksemi eru beiskur veruleiki. Tann einasti partur av skipanini, ið tykist hava tað gott, er landskassin. Tað almenna eigur tvær milliardir á bók, fáa vit at vita í tíð og ótíð. Hvi eigur tað almenna tvær milliardir á bók? Jú, tí vit nú í eini fimm seks ár hava havt heimsins størsta skattatrýst, so einfalt er tað!

Hví er tað komið so langt út við búskapinum? Tað er ilt at svara, men tað tykist, sum fleiri orsökir eru til hesa vanlukk stöðu. Eitt er, at Tjóðveldisflokkrinum treiskliga hevur hildið fast um ein ultraliberalistiskian búskaparpolitikk, har tað hevur verið altumráðandi, at frælsu marknaðarkreftirnar eina skuldu ráða. Ein onnur orsök er ivalæyst, at landsstýrið hevur verið lammað av innanhýsis klandri og ósemjum. Ein og hvør búskaparlíg skipan krevur eitt neyvt samstarv millum figgjarmálaráð og vinnumálaráð. Hetta samstarv hevur ikki verið til hesi seinastu árin. Høgra hond hevur ikki vítað, hvat vinstra hond gjørdi. Her hevur als eingin samskipan av teimum ymsu búskaparpolitisku ambodum verið til staðar. Nú hava havt eitt fólkaflokslandsstýri og eitt tjóðveldislandsstýri, so einfalt er tað. Nú sviður sum svøllur, og tað sviður sum vanligt til tann vanligja føroyingin. Uppsagnir í hópatali eru framdar ella eru á veg. Ótryggleiki eyðkennir aftur gerandisdagin hjá starvsmonnum og verkafólki í Føroyum. So kunnu flokkar tosa um sunnan búskap, so leingi teimum lystir.

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Finnbjörg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholmsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo
Ingrid Bjarnastein ingrid@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliassen solby@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Ingi Rasmussen ingi@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgota 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klakvi@sosialurin.fo
Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo
Sosialurin í Eysturoy:
Postsmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 228909
e-post: vilmund@sosialurin.fo
Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@sosialurin.fo
e-post: vagur@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstöðin
Útgevvari:
Sp/F Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-friggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Stórri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	
Stórri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettut freistir.					
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.					
Stødd:					
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.					
Innsent tilfar					
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.					

Sosialurin er ein av fýrteimum flestu lesnum dagblöðum í Føroyum.

VIÐMERKINGAR

Kann nakar svara hesum spurningum

Jóhan Carl Dam
arbeiðari

Seinastu tíðina hevur nógv verið tosað um tað, at hópurin av fremmandari arbeiðsmegi, sum kemur til Føroya, er alsamt vaksandi. Tosað hevur verið um, um tað nú er so heppið, at pára fremmand og ókend fólk taka arbeiðsuppgávur úr hondunum á føroyingum. Tosað hevur verið um, hvørjar avleiðingarnar eru ella kunnu verða av, at so nógv fremmand fólk koma og búleikast í okkara litla landi. Fólk við øðrvísi hugsanum, øðrvísi mentan, siðalæru o.s.fr. Tosað hevur verið um, hvi hesi fólk eru so nógv meira attraktiv fyri okkara arbeiðsgevarar. Um tey duga so nógv betur, ella um tey bara eru biligari og lættari at hava við at gera? Og so hava nógv eisini hugleitt um, hvussu hesi fólkini hava tað, meðan tey eru í Føroyum. Kanska ikki so nógv í arbeiðstíðini men uttan fyri hesa. Hvussu búgva tey? Hvørjar sømdir og hvørji rættindi hava tey annars? Eru tey tryggjað á nakran hátt? Í mun til óhapp, sjúku ella arbeiðsloysi?

Hvussu væl kennir arbeiðsgevarin hesi fólkini
Nógv eru, sum spyrja, hvussu væl arbeiðsgevarin kennir hesi fremmandu arbeiðsfólkini. Til teirra arbeiðsevnir og førleikar. Eru tey betri arbeiðsmegi og meira álítandi enn tann føroyska? Kenna hesi fólkini nakað til tær treytir, sum settar eru vørunum, tey eru við til at framleiða?

Skulu vit trúgva stjóranum í Føroya Fiskavirking, Meinhardi Jacobsen, so innflyta arbeiðsgevarar fremmanda arbeiðsmegi, tí tann føroyska er ikki nýtilig. Er tað so? Er tað so, at teir føroyingar, sum hava arbeiðt á flakavirkjum seinastu hálvtrýss árin, ikki hava dugað sitt arbeiði? Ella er hesin óðugnaskapur bráðliga ikomin? Ella er tað so, at føroyska arbeiðsmegin ikki er nóg álítandi? Og nær er tað so hent?

Hvat vita myndugleikarnir

Hvat vita myndugleikarnir um hesi fremmandu fólkini, ið eru í ferð við at her-seta okkara flakavirki? Er tað nakar myndugleikapersónur, sum hugsar ein einasta tanka hesum viðvíkjandi? Eg veit ikki, men eg haldi, at tíðin er komin at hugsa, og at hugsa skjótt.

VARPIÐ	Skráir og ummæli
20 síður heft, - so tað heldur alla vikuna	Hvønn fríggjadag
Svf • DR1 • DR2 • BBC Prime • Canal+ • Canal+ Guí • Canal+ Blá • TV Danmark 1 • TV Danmark 2 • 3+ • DK 4 • TV 1000 • TV3 dk	
Animal Planet • BBC World • CNN • Cartoon Network • Discovery Channel • Euro Sport • MTV • National Geographic	
TCM • Travel Channel • VH1 • TV2 Zulu • GOD Channel • Lindin • Útvarp Føroya • Rás 2	

Sosialurin er ein av fýrteimum flestu lesnum dagblöðum í Føroyum.

Nýggir vandar, nýggir vindar?

Rolf Guttessen
21.01.03

Tann nationalistiska øsingin sum tók seg upp fyri 6-7 árum síðani, er vend til eina pessimistiska kúring og lúring, sum oftast fylgir einum innantómum upplopi. Á heimasíðuni hjá Unga Tjóðveldinum vóru í 2002 umleið 32 kjakinnlegg, men í 2003 vóru alt árið bert 2, sum mest snúðu seg um krav um nýggja nevnd.

Einki paradís í eygsjón
Unga fólkíð, og onnur við, hava mist hugin og harafturat vísa kanningar, at alifiskur er fullur í skaðiligum stoffum. Hesi tíðindi fara helst ikki at fremja eftirspurningin. Hvussu við rækjuvinnuni, sum einaferð var honan, sum varp gullegg. So er ikki longur.

Óstábil, stórorðað stýri
Rumbul hevur verið í landsstýrinum alla tíðina. Óstabilitetur hevur verið eyðkennið. Landsstýrismenn og -kvinnur eru skiftir/-ar út sum ongantíð fyrr. Gomul lík í lastini eru komin undan kavi, embætisforslan hevur verið ólóglig, ella lóglig - og tað kann so eisini vera skeivt. Løgmaður og varaløggarin eru ger skaða. Tað valdast. Verður peningur ella studningur brúktur við skili, kann hann gera stóra nyttu, eisini blokkurin. Ger hann skaða, so er tað av politiskum óðugnaskapi.

Onnur tosa um peningarenslíð millum Føroyar og Danmark, og siga at allur peningur í síðsta enda legst í Danmark. Og teir halda tað vera eitt frálíkt politiskt argument. Nú er tað so, at peningur ikki "endar" á nøkrum stað, men nettup sirkulerar allatíðina.
Nógv hevur verid tosað gjøgnum árinu um bygdamenning, økismenning. Nú er enn tá eitt heilur stovnur sum kannar økismenning. men aðrir og stórri vandar eru fyri framman, en at fólkatalið ikki veksur í øllum útoyggjum.

Fiskivinnan í vanda
Eg keypti herfyri ein pakka av leysfrystum fiskaflaki í einum Kvíkvly-handli í Danmark. Góður, pent skorin, hvítur fiskur fyri 33 kr/kg. Made in China.
Tilsvarandi vora úr Danmark ella Føroyum kostar 70 til 90 kr/kg. Fer framtíðin at útkonkurrera føroyskan fisk? Hvussu nógv bein eru so eftir at standa á?

Alivinnan hevur tað ikki serliga gott, og harafturat vísa kanningar, at alifiskur er fullur í skaðiligum stoffum. Hesi tíðindi fara helst ikki at fremja eftirspurningin. Hvussu við rækjuvinnuni, sum einaferð var honan, sum varp gullegg. So er ikki longur.